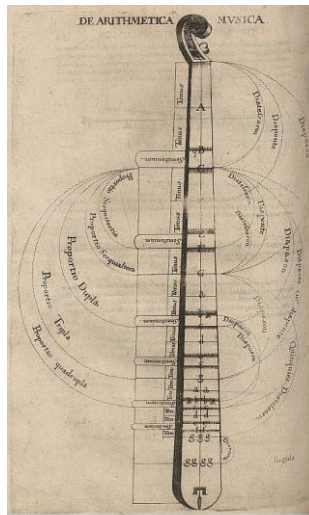

- 1 Oleme füüsika – muusika klassis. Seda tõsiasja, et muusika ja füüsika pole just teineteisele võõrad, panid juba vanad kreeklased tähele. Kuulus rusikavõitleja ja filosoof Pythagoras konstrueeris (?) isegi selle seose uurimiseks kohandatud pilli. Kuidas seda muusikariista nimetatakse? Kasutakse mingil määral tänaseni. You Tube’ist võite hiljem sellise pilli kasutamist ise vaadata.

- 2 „Koole, soo vanamiis läks randa, kas ta *hui* (ka *ui*) kah kaasa võttis, mul oleks vaja.“ Täiesti tõenäoline naabrinaise pöördumine kalurinaise poole. Kes/mis on *hui*?

- 3 Ei hakka küsima, keda on kujutatud sellel mündil, mingi austus peab kilvarite vastu ikka ka olema. Põnev on asjaolu, et selle mündil ta ka räägib (arvuti abiga) ja teatab, et ka tema on berliinlane. Milline riik sellise mündi välja andis? Nii USA, kui ka Saksamaa on temast päris kaugel, Berliini kriisi kolmas osapool on märksa lähemal.

- 4 Saksamaal anti välja naistekeele õpik meestele. No me kõik saame aru, et kui daam juhib tähelepanu vaateaknal olevatele kingadele, siis tahab ta et need ära ostetaks. Kuidas kirjeldavad aga koolitõdrukid ammoniaagi lõhna „ oh see on ju“
- 5 Jooksud ei kuulu Eesti kergejõustiku paraadalade hulka, ainsa olümpiamedali on siiani võitnud Jüri Lossmann 1920. Sel taustal on Rasmus Mägi 6. koht igati tubli saavutus. Kes eesti jooksjatest on veel saanud olümpiafinaalis 6. koha ja millal? (kaks küsimust!)
- 6 Pildil on kõva sõna ja karmi käega riigijuht. Ta on alustanud relvastatud võitlust narkokaubanduse likvideerimiseks. Varem linnapeana suutis oma linnas (ainsana riigis) keelata avalikes kohtades suitsetamise. Hiljuti andis ta lubaduse lõpetada ropendamine. Kes? Riigi eest 1p

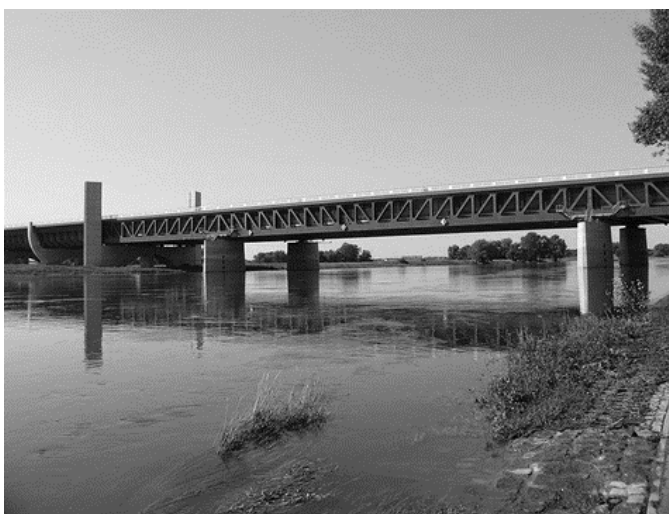
- 7 Kes laulab laulu „Toomas Hendrik“?

- 8 Millises Venemaa oblastis võib näha sellist pilti. Kitsam rööpmelaius on 1067 mm ja laiem Venemaal tavaline 1520 mm. Ka remondi käigus säilitati selline kolmerööpmeline konstruktsioon. (1p naaberriigi eest, mille rongid küll hästi kohale ei pääse, aga mine sa neid tea)

- 9 Lisaks hapule, magusale, mõrle ja soolasele ning jaapanlaste avastatud umami maitsele leidsid austraalia teadlased mullu väidetavalt veel kuuenda maitse. Millise?

- 10 Milline eriline sild on fotol? See 918 m pikkune ja 43 m laiune sild asub Elbe jõel. Ehitati 1998-2003, maksumus ca 500 miljonit eurot. Tegemist on omasuguste seas suurimaga maailmas. Eestis selliseid sildu pole.

- 11 2008 aastal tegid lätlased nukufilmi, mille tegevus toimub Ruhnu saarel. Pealkirjaks sai lätlaste seas tuntud eestikeelne väljend, mille juurde anti lätikeelne tõlge „Lacis nak „. Mida tähendab lacis nak eesti keeles?
- 12 Nõukogude ajal kutsuti kokteili Sirp ja Vasar telemajas Tiiduse kokteiliks. Sajale grammile vahuveinile lisati viiskümmend grammiHardi seletas selle joomise kohta: „Vanas Roomas öeldi, et need on lollid, kes joovad veini lahjendamata.” Ta lisas, et Roomas oli vesi kanalisatsiooni puudumise tõttu reotatud ning joogiks kasutati ainult veini, mida lahjendati veega. Millega asendas Hardi Tiidus vee kokteilis?
- 13 Millise ka praegu eksisteeriva riigi kuningana [väljapool Euroopat] suri see seikleja? **Matúš Mórica Beňovský** [1746-1786] sündis slovaki või ungarlasena praeguse Slovakkia alal. Karjääri alustas Seitsmeaastases sõjas, mille lõpetas kaptenina. Poola vabaduse eest võitlejana saadeti asumisele Kamtšatkale. Seal korraldas ta ülestõusu ja lahkus pärast seda laevaga Venemaalt. Peale seda jõudis ta sõdida veel mitmes sõjas ja läbida pool maailma. All fotod Slovakkias 1996 välja antud hõbedast 200

kroonisest mündist.

- 14 Millise keele viimane emakeelena kõneleja oli Kanadas surnud Griselda Kristin [1910-2013]?

- 15 Selle tiitli võttis esimesena kasutusele Ghazni valitseja Mahmud (971 – 1030). Hiljem muutus see niisuguste valitsejate tiitliks, kes kuulutasid end valitsemises praktiliselt pea-aegu sõltumatuks, kuid ei pretendeerinud kogu kalifaadile. Samuti nimetati nii kalifaadi provintside võimsaid asevalitsejaid. Tiitlit kannavad mõned riigijuhid ka tänapäeval. Mis tiitel?
- 16 1809 aasta alguses Vene - Rootsi sõja käigus tegi üks vene väejuht 3200 mehega kiirmarsi Soomest Rootsi üle Botnia lahe jää. Kohapealne Rootsi vägi andis vastupanuta alla ja sõjasaagiks saadi palju varustust. Stokholmi peale edasi ei mindud, sest selgus, et vahepeal oli sõlmitud rahu. Kes oli see väejuht?
- 17 Eesti Vabariigi meeste eesnimedest on enim esinevad seisuga 01.01.2016 Aleksand(e)r 12310, Vladimir 11785, Sergei 10707, Andrei 7588 ja Aleksei 6796. Milline mittedlaavi eesti nimi on levinuim [6677]?
- 18 Milline preemia? 2002 asutas omanimelise analoogi Nobeli preemia Hongkongi meediamagnaat, kes 2014 suri 107-aastaselt. Preemiat antakse silmapaistvate teadussaavutuste eest Aasias. Õigeks vastuseks sobib ka 1925 aasta Nobeli kirjanduspreemia saanu perekonnanimi.
- 19 Millisel spordialal võistles Rio de Janeiros oma seitsmendal olümpial 41-aastane Oksana Tšusovitina Usbekistanist? Ta on võistelnud nelja erineva lipu all. OM kulla võitis ta 1992 SRÜ ja hõbeda 2008 Saksamaa lipu all.
- 20 Milline vanamuusika instrument? Tavaliselt valmistati puust, mõnikord ka elevandiluust. Vastuseks sobib ka ühe keemilise elemendi nimetus. Tolle metalli eraldas Euroopas esmakordselt Libavius 1597 (antakse ka teisi nimesid ja aastaarve). Huvitav on see, et selle metalli sulameid kasutati idamaades juba 1400 aastat enne meie aega. Element on bioloogiliselt aktiivne ja kuulub eluks vajalike mikroelementide hulka.

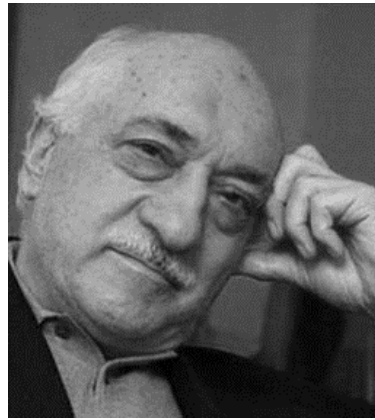

- 21 Kes olid need kaks sama ees-ja perekonnanimega? 1872 – 1916 elanud helilooja on kirjutanud üle 400 marsi polka ja valsi. Kuulete tema tuntuimat heliteost „Gladiatorite sissemarsš“ (tavaline tsirkuses). Tema vennapoja 1903 – 1943 tuntuimat raamatut anti ENSV-s välja 3 trükki.

- 22 Kes valiti augustis 2016 Rahvusvahelise Orienteerumisföderatsiooni [IOF]presidendiks? Enne oli ta IOF-i asepresident. Ta on Viljandis asuva aktsiaseltsi Kolmeks juhataja?

- 23 Pildil olev 75 aastane vaimulik, kirjanik, ajakirjanik ja jutlustaja veedab alates 1999 aastast eksilis enda sõnul rahumeelset vanaduspõlve. Kodumaal peetakse teda juhtivaks terroristiks ja riigikukutajaks ning nõutakse tema väljaandmist. Kes?

- 24 Kujutagem ette, et Eestil läheb nii halvasti, et peaministriks saab Yana Toom ja asjaajamise keeleks saaks vene keel. Seoses tähestiku vahetusega muutuks ka nimekirjade alfabeetiline järjekord. Milline maakond oleks siis Eestis nimekirjas esimene ja milline viimane?
- 25 Mida teeb töötaja, kelle ametinimetus on seksija? Kunagises telesaates „Kuulus või kummaline” esines üks noor seda tööd tegev naisterahvas, kes aga oma ametit seksija asemel üksjagu pikemalt nimetas. Põhimõtteliselt sobib see füüsiliselt kerge haruldane amet nii naistele kui meestele, kellel on hea silmanägemine.
- 26 Kes [1831-1914]? See austria teadlane võttis kasutusele termini biosfäär ning ammuse hiidmandri Gondwana ja Thetise ookeani nimetuse. Vastseks kirjutage tuntud sadamalinna nimi. Selles 1859 asutatud linnas on üle poole miljoni elaniku, kuid XX sajandil oli vahepeal sõjapurustuste tõttu üle kümne aasta maha jäetud.

27

Kelle büst nukrutseb üksikuna nn
ligipääsmatuse poolusel
Antarktikas?

- 28 Mis ollus see on? Süüa ei sünni. Kasutusel ka rahvameditsiinis. Vähemtuntud nimetus oliibanum. Näidatakse Teile kabis.

- 29 Sellel rahval pole kunagi riiki olnud. Näete nende vappi ja lippu. Olemas on ka mitteametlik hümn (autor Mooses Putro). Milline rahvas?

- 30 Mis on nende ühine nimi? Loomal inglise-keelne.

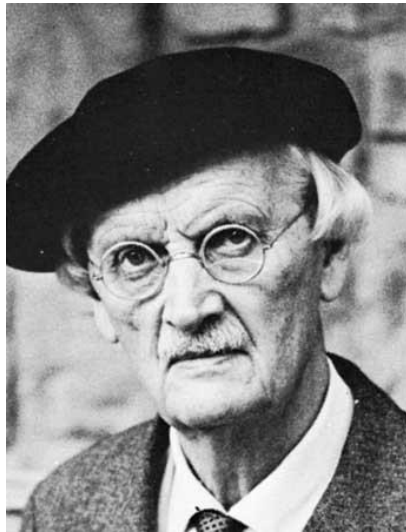
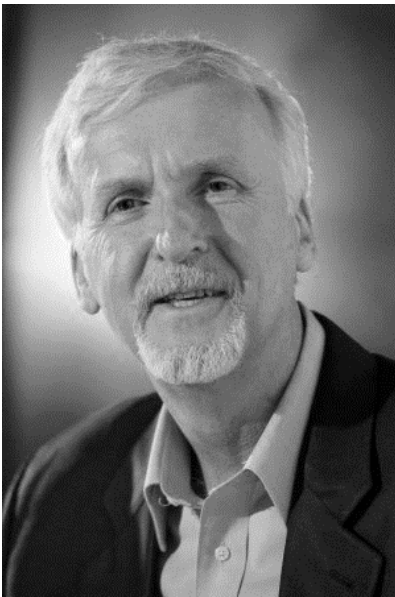

- 31 Millised linnud. Kaal umbes 100 g Euraasias laialt levinud. Britanniast Kamtsatkani. Eesti tavalised rändlinnud (20000-50000 paari ja looduskaitse alla ei kuulu).

- 32 Milline asutus hakkas hiljuti Mõisaküla linnas sideteenust osutama? Hiljuti loobus A ja O kauplus.
- 33 Kes 1939 – 2007 ? Abja KK lõpetanu on andnud nime saadetele „Mnemoturniir“ ja „Meelejahutaja“.
- 34 Millisel Päikesesüsteemi planeedil on ööpäev on lühim? (9h 56min)
- 35 Kes on helilooja? Kuulete tema eurovisiooni laulude popurriid (lisaks saksakeelsetele riikidele esindanud ka Montenegrot ja San Marinot, häid kohti on tal palju ja korra on ka võitnud - 1982)

- 36 Kes oli Oudekki Figurova [1891-1978]? Ta oli viimane Tema tütred panid seda emale pahaks. Tema järgi sai ühe eesnime keskerakondlane Kerstin-Oudekki Loone.
- 37 Kindlasti olete teadlik venestamisvastasest „40 kirjast”. Mille vastu on aga 6. augusti 2005 „Sirbis” avaldatud 183 isiku avalik kiri? Sama kohta on ka Eesti aasta emade ja isade kiri 2014 ja 120 avaliku elu tegelase kiri 2015.
- 38 Millises riigis asub see Cartago linn [elanikke 160 000, samanimeline on veel ajalooliselt Kartaagolt nime saanud 125 000 elanikuga Columbias asuv linn]? 1563 asutatud linn oli 1574-1823 pealinnaks [enamik aega küll mitte veel iseseisval riigil]. Lähikonnas asub kaks tegevvolkaani: Irazu ja Turrialba. Küsitud riigil pole sõjaväge.
- 39 Seda haigust (Shigellosis) kutsuvad esile šigellabakterid. Nakatumine toimub fekaal-oraalsel teel. Tänapäeval allub antibiootikumidega ravile, kuid minevikus esines massilisi haigestumisi, mis põhjustasid mõnel juhul surma ja võisid saatuslikult mõjuda ka sõjaväe võitlusvõimele. Milline on haiguse eestikeelne nimi?
- 40 Inglise kuningas Edward III keelas 14. sajandil ühe spordiala, kuna tema hinnangul see põhjustas osavõtjatele kehavigastusi ja oli isegi eluohtlik, samuti kaasnesid sellega põlluviljade mahatallamine, ülemäärane õllejoomine, varaste ja prostituutide kogunemine ning massikaklused. Ka oli kuningas pahane, et see harrastus ei jätnud meestele aega riiklikult tähtsa vibulaskmise harjutamiseks. Suuremat efekti keeld ei saavutanud ja selle spordialaga tegeletakse tänapäevani. Mis ala?
- 41 Milline tegu seob ainult neid kolme meest? Vasak sündinud 1954, parem 1931, keskmise eluaastad 1922-2008.

- 42 Mis need on? Maailmas hakati esimesi algelisi kasutama juba 1830-ndatel. Puidust toodetuid hakati rahvusvaheliselt standardiseeri-ma sada aastat hiljem. Edaspidi hakati puidu asemel kasutama terast. ISO-standardi kohased võeti kasutusele 1968-1970. Kõige rohkem kasutatakse 20-jalaseid ja 40-jalaseid. Veel kasutatakse 45-, 48- ja 53-jalaseid. Eestis saate neid näha nii ükshaaval, kui ka kümnete kaupa, mõnes kohas ka tuhandeid.

Millise riigi parlamendihoonet näete? Peamine arhitekt eesti päritolu Louis Kahn.

- 44 Milline endine riik [oma keeles Pö või Bod] 1913-1951? Rahvasteliitu ja ÜRO-sse astuda ei soovinud oma neutraalse välispoliitika tõttu. 1950 oli elanikke kuus miljonit. Rahaühik oli algul tangka, hiljem srang
- 45 1952-1953 oli Eestis kolm oblastit? Mitu oblastit oli sellal Lätis ja mitu Leedus? Ühe õige oblastite arvu eest üks punkt, kui aga mõlema arvuga on eksitud vaid ühe võrra, siis samuti saate ühe punkti
- 46 Kes olid need kaks ühesuguse ees- ja perekonnanimega Viljandimaal sündinud meest? 1882 sündinud mees asutas koos Jakob Mändmetsa ja Paul Olakuga Eesti Ajakirjanikkude Ühingu ja oli selle esimene esimees. Teine, 1894 sündinu oli I ja II Riigikogu liige. Ainsana 149 protsessil 1924 mõisteti surmaotsus.
- 47 Mis on nende perekonnanimi? Rio de Janeiro OM veespordialade keskus kannab Brasiilia endise ujuja nime [1915-2007]. Ta oli 1932 esimene Lõuna-Ameerika naine suveolümpiamängudel. Ta püstitas 1939 maailmarekordi, mis ületati peaaegu kuue aasta pärast. Samanimeline Riigikogu liige abiellus tänavu suvel.
- 48 Esimene telgjoon tõmmati sõidutee keskele USA-s Michigani osariigis ühele teelõigule 1911. Kohaliku liikluskomitee juhataja Edward N. Hines [1870-1938] nägi ühte sündmust, mis viis teda mõttele hakata sõiduteel tumedale asfaldile valgeid jooni värvima. Mida nägi Hines? Tema initsiatiivil hakati teedel ka lumesahku kasutama.
- 49 Milline ansambel? Kuuldava laulu esitamine parlamendihoonest paadiga möödasõitmise käigus lõppes poiste plate peale paneku ja meeletu reklaamiga.

50 Millisele riigile kuulub asustamata 54 lõunalaiuskraadil asuv karmi kliimaga Macquarie [ka Macca] saar? Saar võeti 1997 UNESCO maailmapärandi nimistusse, kui ainus koht maismaal, kus üle merepinna ulatuvad vahevöö kivimid.

51 Kes on see näitleja?
Sündinud 1971. Rollid telesarjades „Kontor“ , „Sherlock“ (dr Watsonina), „Fargo“, oli ka Kääbikulugude Bilbo Baggins.

52 Lausa massiliselt võltsiti EW-s kahekroonilist 50% hõbedasisaldusega Toompea kujutisega münti. Mis oli ebatavaline nende võltsitud müntide puhul?

53 Veel sajand tagasi oli vene keeles kasutusel täht jätt Ъ ѡ , millega Joosep Toots hädas oli. Kuidas tuleb jätti tekstis hääldada?

54 Burj Khalifah on maailma kõrgeim hoone [828 m]. Kes on selle hoone ameeriklasest peaarhitekt? Eestikeelses Vikipeedias on artikkel sama ees- ja perekonnanimega Iron Maideni kitarristi ja laululooja kohta, aga arhitekti kohta artikkel on veel loomata.

55 Millised loomad? Varem peeti neid hoopis taimedeks? Eestis on neid neli liiki: tavalised on järve**** ja jõe****. Ka vilunud uurijatel on raskusi liikide määramisega.

56 Kuulate laulmas ema ja tütart (eraldi!). Kes? (1 p ema neiupõlve või praeguse nime eest) Vasakul fotol ema. Ema esitab „Lelle“ ja „Vana türklane“, tütar „Dudienš“ ja „Tüdruk ja vihmavari“.

- 57 Pariisi Bataclani kontserdimaja avati päev enne mulluse terroriakti aastapäeva. Seal esines härra, kes annetas oma selle kontserdi tulud kahele heategevusorganisatsioonile, mis tegelevad terroriohvrite abistamisega. Selline tegevus polnud küsiti puhul esmakordne. Kes on see 1951 sündinud härra?
- 58 Viimase viiena moodustati Eestis Häädemeeste 1862, Emmaste 1866, Kõpu [Viljandimaal] 1911, Kärü 1920, Avinurme 1920. Lisaks taastati Karksi 1877, Risti 1870, Iisaku 1867 *****. Millest jutt?
- 59 Milline nendest saartest on pindalalt kõige väiksem? Sitsiilia, Timor, Vancouver, Taiwan, Tasmaania.
- 60 Kui Niels Bohr võitis 1922 Nobeli füüsikauhinna, siis paigaldati tema majja lähikonna firma poolt uus torustik. Millist vedelikku pakuti Bohrile elu lõpuni sellest tasuta?
- 61 Kes [1914 Vilnius-1980 Pariis]? Tema isa hukkus 1942 Vilniuse getos. Ta oli prantsuse kirjanik, diplomaat, filmilavastaja, II maailmasõjas osales lennuväes. Ta on saanud kaks Goncourti auhinda: 1956 ja 1975. Eesti keeles ilmunud „Elu alles ees”, „Taevatähtede sööjad.. Ameerika komöödia” ja novellikogu „Kodanik Tuvi”.
- 62 Oma esimesel riigisisel visiidil sai president Kersti Kaljulaid kui Eesti kaitseväge kõrgeim juht Rakveres tähelepanuväärse kingituse Eesti Karateföderatsioonilt. Selleks oli samuraimõõk ja *makivara*. Mis on makivara?
- 63 Milline liitsõna osa on tärnidega tähistatud? Tallinnas Lasnamäel avati 2013 Jumalaema *****kuulja lkooni kirik.

- 64 Revolutsiooniline propaganda ei põlanud ka religioosse sümbolika kasutamist. Vasakpoolsel pildil olevat meest on kujutatud parempoolsel ülal keskel. Kes on see „Püha Jüri“?

- 65 See maavitsaliste hulka kuuluv taim on kleepuvate karvadega ja ebameeldiva kõhnaga. Kõik taime osad on mürgised. Eesti kirjanduses võiks meenuda järgmine situatsioon. Rätsepaemand Katharina Rosalie süüdistab neiu Juulit ja neiu Maalit, et need tema pojale on sisse söötud. Palun taime eestikeelset nime? (ladinakeelne on pildil - Hyoscyamus niger)

- 66 Millises 1992 valminud komöödiafilmis mängis Plaza Hotel'i omanikku Donald Trump?
- 67 Kui suur oli Peeter Hanseni poolt 1872 aastal Albu mõisnikult ostetud Tammsaare- Põhja talu?
 $\pm 5\% = 2p$, $\pm 10\% = 1p$
- 68 Kes on edukaim paraolümpialane? 1964 sündinud daam on võitnud Paraolümpiamängudel 1980-2004 medaleid 55, neist kuldseid 41
- 69 Millisel aastal enne Kristuse sündi loodi piibli järgi maailm? Eksida lubatud aastad esitatakse koos vastusega.
- 70 Kes on selle heliteose autor ja esmaesitaja 1965? Harva on kaasautorina mainitud ka Guglielmo Brezza. Mis pilliga seda lugu mängitakse? Teine esitus on duett samade pillidega.

1.	Monohord, monokord	36	Viimane vадja rahvalaulik
2.	Võrgunõel, piirits, käbi, käba	37	Ebaõiglane piirileping Venemaaga
3.	Mongoolia	38	Costa - Rica
4	juuksevärв	39	Düsenteeria e verine kõhutõbi
5	Laine Erik - Kallas 1964 Tokio	40	Jalgpall
6	Rodrigo Duterte Filipiinid	41	Mariaani süvikus viibinud James Cameron, Don Walsh ja Jacques Piccard
7	Lennart Lundve (Abraham)	42	Konteinerid
8	Sahhalini oblast	43	Bangladesh
9	Rasva	44	Tiibet
10	Laevatatav sild	45	Lätis 3 ja Leedus 4
11	Karu tuleb	46	Jaan Tomp
12	Vana Tallinnaga	47	Lenk (Maria ja Heimar)
13	Madagaskar	48	Piimaaautost jäi teele valge nire
14	Liivi	49	Sex Pistols (J.Rotten, J Lydon)
15	Sultan	50	Austraalia
16	Michael Andreas Barclay de Tolly	51	Martin Freeman
17	Andres	52	Sisaldasid liiga palju hõbedat (tsaarirublad)
18	Shaw; Sir Run Run Shaw ; Shao Yifu; Siu Yat-fu	53	Je [ka jä]
19	Riistvõimlemine	54	Adrian Smith
20	Tsink	55	Käsnad
21	Julius Fučik	56	Aino Lõhmus > Balina> Karmo ; Ilona Balina
22	Leho Haldna	57	Sting (Gordon Matthew Thomas Sumner)
23	Fethullah Gülen	58	Kihelkonnad
24	Valgamaa ja Järvamaa	59	Sitsiilia
25	Määrab tibude sugu	60	Carlsbergi õlut
26	Eduard Suess	61	Romain Gary [sünninimi Roman Kacew]
27	Lenini	62	Löögipind, treeningpadi (käib ka poksikott)
28	Viiruk	63	kiirestikuulja [Скоропослушница]
29	Ingerlased.	64	Lev Trotski (Leib Bronstein)
30	Bobcat	65	Koerapöörirohi
31	Kägu	66	Üksinda kodus 2 (Home alone)
32	Muuseum	67	138,9 ha
33	Peeter Hein	68	Trischa Zorn
34	Jupiter	69	4026 eKr [±100=2p; ±500= 1p]
35	Ralf Siegel	70	Nini Rossi (San Michele Mondovi) [Il Silenzio] (Trompet(id)